

The analysis of the linguistic material gives the opportunity to distinguish three structural types of quotation – a full quotation, a reduced quotation and a segmented one.

A full citation is a literal, without shortening, fragment of the source text, finished in the contextual relation, the scope of which is not less than a sentence.

A reduced quotation is a reduced, without the loss to the general matter, fragment of the source text that gets its logical completion owing to the context.

A segmented quotation is the usage of the citation insertions inseparably structurally connected, reproduced every interval according to the contents obligation in the recipient text.

Key words: quotation, prose, intertextuality, intertextual relations, text.

Отримано: 27.02.2015 р.

УДК 811.161.2'37

Мелекєсцева Н.В.

ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕЧЕНЬ ІЗ ПРЕДИКАТАМИ НАЯВНОСТІ / ВІДСУТНОСТІ

У формуванні семантичної структури речення основну роль відіграє предикат, природа якого детермінує якісний і кількісний характер семантико-синтаксичних відношень між компонентами висловлювання. Об'єктом пропонованого дослідження обрано **предикати наявності / відсутності**, які виступають організаційним центром буттєвих речень і констатують або заперечують факт наявності, існування, буття особи, предмета чи явища.

У мовознавстві до проблеми синтаксису конструкцій із буттєвою семантикою неодноразово зверталися Н. М. Арват, Н. Д. Арутюнова, О. М. Селіверстова, О. І. Леута, Л. І. Лонська, Н. Ю. Шведова й інші лінгвісти. Проте багато питань залишаються дискусійними, тому мета статті – на основі огляду наукових розвідок і власних спостережень схарактеризувати особливості семантико-синтаксичної структури речень із предикатами наявності / відсутності. Для досягнення сформульованої мети потрібно розв'язати такі основні завдання: 1) обґрунтувати поняття моделі речення та мінімуму структурних компонентів; 2) визначити типи реалізації структурних схем речень із предикатами наявності / відсутності; 3) схарактеризувати семантико-синтаксичну організацію дво-, три- та чотирикомпонентних конструкцій із аналізованими предикатами; 4) встановити варіанти їх морфолого-синтаксичного втілення в сучасній українській мові.

Системний підхід до вивчення синтаксичних явищ зумовлює застосування методу синтаксично-семантичного моделювання – виявлення й опису моделей речень (формул, структур речення, структурних мінімумів, структурних основ, структурних схем, семантичних структур речення) як «абстрактних синтаксичних зразків, на базі яких конституюються мінімальні відносно закінчені речення» [1, 16].

Дослідженню моделей речення присвячена значна увага українських та зарубіжних мовознавців, проте й досі немає єдиної думки як щодо термінології, так і стосовно закономірностей семантико-синтаксичної і формально-граматичної організації речення, його інформативної завершеності та конструктивного складу.

У сучасній лінгвістиці наявні два основні підходи до визначення моделі речення. Згідно з першим, тлумачення мінімуму структурних компонентів орієнтоване на формальну організацію речення як предикативної одиниці. Ця позиція ґрунтується на вченні про головні члени речення – підмет і присудок у двоскладному реченні, головний член односкладних речень. Модель речення утворюють тільки ті компоненти, які є його предикативним мінімумом (граматичним ядром), а поширювачі залишаються поза її межами [4, 634-635].

Приблизники другого підходу (Й. Ф. Андерш, Н. Д. Арутюнова, І. Р. Вихованець) заперечують формально-граматичний підхід в описі синтаксичних одиниць, оскільки предикативний мінімум не завжди забезпечує інформативну завершеність речення (йдеться про речення, ускладнені правобічним поширювачем, необхідність якого зумовлена синсемантичною природою дієслова-предиката).

Різні погляди на оцінку мінімуму речення спричинили поділ структурних схем на мінімальні та поширені. Мінімальну структурну схему репрезентує предикативний мінімум, поширену – номінативний мінімум речення, до якого зараховують мінімальну структурну схему та валентно зв'язані компоненти, необхідні для семантичної автономності речення [4, 636].

У нашому дослідженні теоретичним підґрунтям визначення поняття моделі є такі основні положення: 1) компоненти моделі зумовлені валентно-інтенційними властивостями дієслівного

предиката (Й. Ф. Андерш) [1]; 2) обов'язковість / факультативність компонентів визначена певними комунікативними умовами (Н. Л. Іваницька) [6].

Аналіз речень із предикатами наявності / відсутності засвідчує, що їхню семантичну структуру переважно конституюють предикат і суб'єкт буття. Речення з предикатами посесивної наявності / відсутності мають ще об'єкт володіння, а буттєві речення з додатковою семантикою локалізації у просторі – локалізатор. Вони необхідні для забезпечення інформативної достатності речення.

Зі структурного погляду аналізовані речення функціонують як дво-, три- і чотирикомпонентні конструкції.

Речення із загальною семантикою наявності / відсутності, існування, початкової та кінцевої фази буття переважно утворюють двокомпонентну модель $S - V_f \text{ Praed}$ – дієслівний предикат відкриває позицію суб'єкта. Реалізацією моделі на морфолого-синтаксичному рівні є речення:

1. $N_1 - V_f$ – суб'єкт представлений іменником або займенником у називному відмінку, а предикат – дієсловом в особовій формі. Речення функціонує в мові в одному варіанті, оскільки позиція підмета передбачає лише одну форму – N_1 (субстантив у формі називного відмінка) та не сполучається з прийменниковими модифікаціями: *Спустилась ніч* (Л. Дереш, 158); *Поезія вже є* (Л. Костенко, 28); *Розмова затихла* (П. Мирний, 88).

2. $N_2 - V_{f \text{ imp}}$ – суб'єкт виражений субстантивом (іменники, займенники, субстантивовані прикметники або дієприкметники, числівники) у формі родового відмінка, предикат – безособовим дієсловом або дієсловом у безособовому значенні із заперечною часткою *не*, екзистенційною формою *нема*, дієсловом *бракувати*: *Ще слів нема* (Л. Костенко, 28); *Таких жнив не було від створення світу і вже не буде* (В. Барка, 293); *Бракує хвилювання, бракує напруження, тиску* (Л. Дереш, 23).

Речення з предикатами володіння, належності, отримання, втрати здебільшого представлені трикомпонентною моделлю $S - V_f \text{ Praed} - \text{Obj}$, яка має високий ступінь продуктивності в українській мові й утворюється дво- та тривалентними типами предикатів посесивної наявності / відсутності, що програмують своєю семантикою обов'язкове заповнення у семантичній структурі речення позицію суб'єкта й об'єкта володіння, належності.

Реалізацією на морфолого-синтаксичному рівні у моделях володіння є речення:

1. $N_1 - V_f - N_4$ (позитивна посесивність). У позиції суб'єкта виступають іменники (займенники) у формі називного відмінка, в ролі предиката володіння – дієслова *мати*, *тримати* (у значенні «володіти кимось, чимось; утримувати когось, годуючи, доглядаючи»), а правобічна об'єктна синтаксема співвідноситься на формальному рівні з додатком і виражається за допомогою безприйменникового знахідного відмінка іменника: *Але чоловік замість інтуїції має знання. Ні, не так. Він має твердість знань* (М. Матіос, 96).

2. $N_1 - V_f - N_2$ (посесивна відсутність). Суб'єкт, який є носієм ознаки відсутності володіння, представлений субстантивом у називному відмінку. Предикат таких речень виражений особовою формою дієслова *не мати*, посесивний об'єкт – родовим відмінком: *І руська імперія не має меж* (П. Загребельний, 141).

3. $N_1 - V_f - N_5$ (позитивна / негативна посесивність). Посесивний суб'єкт виражений субстантивом у називному відмінку, предикат – особовою формою дієслова *володіти / не володіти*, а об'єкт – формою орудного відмінка: *На жаль, ми не володіємо такою інформацією* (Урядовий кур'єр, 4 квітня 2012).

Трикомпонентну модель належності реалізовано в реченнях:

1. $N_1 - V_f - \text{праер}N_2$ (позитивна посесивність). У ролі предиката належності функціонують дієслова *бути*, *залишатися* в посесивному значенні. Граматичний об'єкт, виражений формою родового відмінка з прийменниками *в(у)*, називає власника, що є семантичним суб'єктом висловлювання, в той час як логічний об'єкт у формі називного відмінка означає посесивний об'єкт: *Є гніздо в лелеки, В мене є поріг* (М. Удовиченко, 12).

2. $N_2 - V_{f \text{ imp}}$ – праер N_2 (негативна посесивність – відсутність належності). Предикат виражений дієсловами *не бути (нема)*, *не водитися*, *не залишитися* в посесивному значенні, посесивний об'єкт – субстантивом у формі родового відмінка, а граматичний об'єкт, виражений формою родового відмінка з прийменниками *в(у)*, називає власника, що виступає семантичним суб'єктом висловлювання: *Обернувся я на хати – Нема в мене хати!* (Т. Шевченко, 371).

3. $N_1 - V_f - N_3$ (позитивна / негативна посесивність). Предикат належності / відсутності належності виражений особовою формою дієслова *належати / не належати*, який своїм значенням вимагає семантичного суб'єкта (посесора) у формі давального відмінка. У формально-синтаксичній структурі речення такий семантичний суб'єкт відповідає граматичному об'єкту. Логічний об'єкт у формі називного відмінка репрезентує посесивний об'єкт: *Час належить людині або не належить* (П. Загребельний, 172).

Фазові модифікації посесивної наявності / відсутності переважно втілені в трикомпонентній моделі $S - V_f \text{ Praed} - \text{Obj}$. Семантичну структуру таких речень утворюють суб'єкт, предикат набуття / втрати та посесивний об'єкт. Базовими реалізаціями для речень посесивної наявності / відсутності зі значенням отримання та втрати є:

1. $N_1 - V_f - N_4$ (позитивна та негативна посесивність). Предикат реалізується за допомогою дієслів із семантикою отримання, набуття власності, семантичний суб'єкт функціонує в називному відмінку, а об'єктна синтаксема має традиційне вираження – субстантив у знахідному відмінку: *Я втратила апетит, сон, цікавість до будь-чого* (М. Матіос, 85); *Конверти, марки, листівки я одержав...* (В. Марченко, 55).

2. $N_1 - V_f - N_2$ – позитивна й негативна посесивність у її непрямої вияві, коли дієслівний предикат отримання поєднується із заперечною часткою *не* (*не дістати, не одержати, не отримати тощо*), репрезентуючи відсутність володіння, а сполучення предиката втрати з *не* (*не втратити, не загубити, не дати тощо*) означає посесивну наявність. Морфологічна реалізація суб'єкта-посесора – іменна частина мови в називному відмінку, об'єкта володіння – родовий відмінок: *І я голови не згубив* (М. Хвильовий, 329); *Проте дівчина не втратила віри у свої сили* (Голос України, 28 серпня 2012).

У разі наявності адресата володіння (контрагента) утворюється чотирикомпонентна модель $S - V_f \text{ Praed} - \text{Obj}_1 - \text{Obj}_2$. Дієслівний предикат вимагає обов'язкового поширення структури речення суб'єктом і двома об'єктами, формально-граматичною реалізацією яких є підмет і два додатки, виражені безприйменниковими та прийменниково-відмінковими формами.

Морфолого-синтаксичний діапазон реалізації моделі $S - V_f \text{ Praed} - \text{Obj}_1 - \text{Obj}_2$ охоплює такі варіанти:

1. $N_1 - V_f - N_4 - N_3$ – формують предикати втрати зі значенням давання, віддавання, дарування, які мають здатність підпорядкувати два об'єктних відмінки – знахідний прямого об'єкта (семантичний об'єкт володіння) і давальний непрямого об'єкта (адресат-реципієнт); суб'єкт функціонує у формі називного відмінка: *Наш фюрер дарує вам життя* (О. Довженко, 524).

2. $N_1 - V_f - N_2 - N_3$ – заперечує давання, віддавання, дарування об'єкта володіння адресатові й утворюється дієсловами поданої семантики із заперечною часткою *не*; підпорядковує два об'єкти, виражених формою родового відмінка (прямий) і давального (непрямий об'єкт): *Але навіть за твою шлицьку Стріл затрутих я тобі не шлю...* (О. Теліга, 27).

3. $N_1 - V_f - N_4$ – граер N_2 – утворюють предикати зі значенням отримання внаслідок присвоєння собі права власності, купівлі, обміну, прохання. Суб'єкт висловлювання виражений формою називного відмінка; об'єкти, підпорядковані предикатові, детерміновані знахідним (прямий об'єкт – об'єкт володіння) і прийменниково-родовим відмінком у реалізації *в(у) N₂* (непрямий об'єкт, який номінує посесора – попереднього власника): *Так, недавно у Великоолександрівському районі Херсонщини інший такий посередник також виманив на закупівлю зерна 700 тисяч гривень у двох одеських бізнесменів ...* (Голос України, 7 серпня 2012).

4. $N_1 - V_f - N_2$ – граер N_2 – предикати посесивної відсутності зі значенням заперечення отримання, що формують зазначений тип речення, представлені дієслівною лексикою набуття посесивного об'єкта шляхом одержання, приймання того, що надсилається, надається, вручається та заперечною часткою *не*: *Держбюджет не отримав від приватизації очікуваних 20 млрд. грн.* (Урядовий кур'єр, 25 лютого 2011).

5. $N_1 - V_f - N_2 - N_3$ – утворюють дієслова із семантикою «дати нагороду кому-небудь, наділити чимось». Вони мають здатність підпорядковувати дві об'єктні синтаксеми, виражені формою родового й орудного відмінка; суб'єкт речення, що вказує на попереднього власника, представлений називним відмінком: *А все-таки, ріднесенька, ти нагородила мене волячим здоров'ям* (В. Марченко, 233).

Три або чотири компоненти мають також речення локалізованої наявності / відсутності, які без локатива не можуть повністю реалізувати свою семантику. Трикомпонентна модель $S - V_f \text{ Praed} - \text{Adv}$ репрезентує здебільшого статичну локалізацію в просторі, чотирикомпонентна ($S - V_f \text{ Praed} - \text{Adv}_1 - \text{Adv}_2$) – динамічну, коли дієслівний предикат відкриває позиції суб'єкта та двох просторових поширювачів, які зазначають вихідний і кінцевий пункти руху.

Локативними поширювачами при головних компонентах із значенням локалізації в просторі виступають прономінативні прислівники місця, а також прийменниково-відмінкові та безприйменникові форми прономінованих субстантивів, які зумовлюють реалізацію моделі $S - V_f \text{ Praed} - \text{Adv}$ у таких морфолого-синтаксичних варіантах:

1. $N_1 - V_f - \text{Adv}^1$. Обставинний компонент експлікований прислівниками місця: відіменниковими (*вдома, навколо, навкруги, збоку, спереду, позаду*), відприкметниковими (*близько, далеко*) та відзайменниковими дериватами (*тут, там, усюди, скрізь, десь, ніде*): *Десь, кажуть, є страшна богиня – Мойра* (Л. Костенко, 379).

2. $N_1 - V_f - \text{праер}N_6$. Позицію суб'єкта локалізованої наявності займає називний відмінок іменника та займенника, локалізатора – місцевий відмінок, який виступає найбільш поширеним засобом репрезентації локативного компонента, а також просторових відношень в цілому. Він функціонує як спеціалізована локативна граєма категорії відмінка, що продукує морфологічний варіант локативної синтаксеми [7, 141]. Сполучення предиката з формою місцевого відмінка локативного поширювача в реченнях статичної локалізації $N_1 - V_f - \text{праер}N_6$ утворює прийменникові варіанти з *v(y)*, *на*, *по*, *при*: *А висить же в музеях твій портрет* (Л. Костенко, 352).

3. $N_1 - V_f - \text{праер}N_5$ – просторовим компонентом зі значенням статичності виступає прийменниково-орудний відмінок: *Цвіте над світом небо ясно-синє...* (М. Удовиченко, 32).

4. $N_1 - V_f - N_5$. Орудний безприйменниковий відмінок також виконує локативну функцію. У мовознавстві загальноприйнятою є думка, що просторовий детермінант, виражений іменниковою словоформою в орудному відмінку, характеризує тільки «динамічну субстанціальну локативність – шлях руху – і зовсім не пов'язується із статичною локалізацією [5, 136]. Проте зафіксовані випадки речень локативно-статичного типу: *Залізо валяється шапцями, берегами і попід самим клубом* (М. Матіос, 53).

5. $N_1 - V_f - \text{праер}N_2$ – продуктивним морфологічним засобом вираження локативної синтаксеми зі статичним субстанціальним значенням є прийменниковий родовий відмінок: *Стоїть у нас тепле бабине літо* (В. Марченко, 79).

6. $N_1 - V_f - \text{праер}N_4$ – одним із засобів вираження динамічної локативності в українській мові є знахідний відмінок, який сполучається з прийменниками *в (у)*, *за*, *крізь*, *між (межи)*, *на*, *над*, *перед*, *під*: *Василько виїхав на узлісся* (М. Коцюбинський, 11).

Позицію суб'єкта локалізованої наявності займає називний відмінок іменника та займенника, в конструкціях відсутності – родовий: *Далі над ними тяжить криза й розорення* (В. Марченко, 160); *Схоже, що тут нікого не було* (В. Шкляр, 47). У конструкціях із суб'єктом-іменем предмета дієслівний предикат локалізованої наявності має форму 3-ї особи, суб'єкт-істота детермінує 1 та 2 особи: *Вчора я ночувала в кімнаті короля Фердинанда* (Л. Костенко, 374); *Хмари над лісом пливуть перисті* (Л. Костенко, 399); *Білизна лежить на складі* (В. Марченко, 73).

У структурі речень динамічної локалізації можуть функціонувати два просторові поширювачі, що зазначають вихідний і кінцевий пункти руху. Реченнева структура представлена чотирикомпонентною моделлю $S - V_f \text{Praed} - \text{Adv}_1 - \text{Adv}_2$, яка найчастіше має таке морфологічне вираження:

1. $N_1 - V_f - \text{праер}N_2 - \text{праер}N_2$ – вихідний і кінцевий пункти руху репрезентовані прийменниково-родовим відмінком, найбільш поширеним є варіант «з N_2 – до N_2 »: *До Миколаєва учасники автопробігу прибули з Херсона й вирушили далі – до Одеси* (Голос України, 17 квітня 2013).

2. $N_1 - V_f - \text{праер}N_2 - \text{праер}N_4$ – речення функціонує у варіантах «з N_2 – в, у, на N_4 »: *Прибули з України на Поділля двоє побратимів...* (Л. Старицька-Черняхівська, 297).

3. $N_1 - V_f - \text{праер}N_2 - \text{Adv}^1$ – вихідний пункт руху представлений субстантивом у формі прийменникового родового відмінка – з N_2 , а кінцевий пункт виражений прислівником місця: *Карпо Петрович Зайчик, околочний надзиратель, вернувся нарешті з служби додому* (М. Коцюбинський, 96).

Отже, з огляду на валентні характеристики предикатів наявності / відсутності виокремлено дво-, три- та чотирикомпонентні моделі: $S - V_f \text{Praed}$, $S - V_f \text{Praed} - \text{Obj}$, $S - V_f \text{Praed} - \text{Adv}$, $S - V_f \text{Praed} - \text{Obj}_1 - \text{Obj}_2$, $S - V_f \text{Praed} - \text{Adv}_1 - \text{Adv}_2$. Аналіз структурно-семантичного потенціалу речень з предикатами наявності / відсутності виявив, що дієслівні предикати з однаковою семантикою мають здатність утворювати однакові моделі – виступають предикатами в реченнях однотипної семантики та структури. На рівні речення реалізується взаємозв'язок семантичної категорії буття з іншими категоріями (локалізації, посесивності), оскільки такі речення або припускають взаємозаміну дієслів, або перебувають на межі певного типу. На відміну від речень наявності реченням із предикатами відсутності не притаманна велика кількість різновидів – будь-яке речення цієї семантики трансформується в речення із заперечною часткою *нема*. Висвітлення особливостей реалізації аналізованих предикатів у семантико-синтаксичній структурі речення є перспективним для подальшого вивчення.

Список використаних джерел

1. Андерш Й. Ф. Типологія простих дієслівних речень у чеській мові в зіставленні з українською / Й. Ф. Андерш. – К. : Наук. думка, 1987. – 191 с.
2. Арват Н. М. Синтаксис простого предложения в современном русском языке : учеб.-метод. пособие для студ.-филологов: Курс лекций и практ. задания / Н. М. Арват. – Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2002. – 174 с.
3. Арутюнова Н. Д. Русское предложение: Бытийный тип / Н. Д. Арутюнова, Е. Н. Ширяев. – М. : Русский язык, 1983. – 198 с.

4. Безпояско О. К. Граматика української мови / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Либідь, 1993. – 336 с.
5. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична структура речення / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Наукова думка, 1983. – 219 с.
6. Іваницька Н. Л. Зумовленість синтаксичної структури двоскладного речення валентністю дієслова-присудка / Н. Л. Іваницька // Мовознавство. – 1985. – № 1. – С. 39-43.
7. Леута О. Структура і семантика дієслівних речень в українській літературній мові / Олександр Леута. – К. : Такі справи, 2008. – 208 с.
8. Лонська Л. І. Структурно-семантичні особливості буттєвих речень в українській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. І. Лонська. – Київ, 2001. – 19 с.
9. Масицька Т. Є. Граматична структура дієслівної валентності / Т. Є. Масицька. – Луцьк : Вид. відд. Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки, 1998. – 208 с.
10. Селиверстова О. Н. Труды по семантике / О. Н. Селиверстова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 960 с.
11. Шведова Н. Ю. Русские бытийные глаголы и их субъекты / Н. Ю. Шведова // Слово и грамматические законы языка. Глагол. – М. : Наука, 1989. – 296 с.

***Анотація.** У статті здійснено семантико-синтаксичний аналіз конструкцій з предикатами наявності / відсутності. Визначено типи реалізації моделей речень, зумовлені валентними особливостями аналізованих предикатів, встановлено варіанти їхнього структурно-морфологічного втілення в сучасній українській літературній мові.*

***Ключові слова:** предикат наявності / відсутності, модель речення, семантико-синтаксична структура речення, морфолого-синтаксична реалізація, валентність.*

***Summary.** The articles deals with the comprehensive analysis of semantic and syntactic structure of simple sentences with verbal predicates of presence / absence which state or deny the fact of subject's presence, existence and organize existential sentences.*

Studying syntactic phenomena linguists apply the method of syntactic and semantic modeling which reveals and describes sentence models as abstract structural patterns. The research proves the defining role of the predicates valent peculiarities in the formation of sentence models.

The analysis of sentences with verbal predicates of presence / absence shows that their semantic structure mainly consists of existential predicate and subject. Other obligatory components of existential constructions are the possessive object (possessive presence / absence) and locative component (locative presence / absence).

The types of structural schemes of sentences with the predicates of presence / absence have been revealed and the variants of their structural and morphological usage in modern Ukrainian literary language have been settled.

There are two-, three- and four-component constructions with the predicates of presence / absence. The two-component model $S - V_f Praed$ is formed by the predicates of appearance, presence, different ways of existence, absence and disappearance. Its morphological and syntactic realization are the sentences $N_1 - V_f$ and $N_2 - V_{f imp}$. The predicates of possessive and locative presence / absence organize three-component ($S - V_f Praed - Obj$, $S - V_f Praed - Adv$) and four-component ($S - V_f Praed - Obj_1 - Obj_2$, $S - V_f Praed - Adv_1 - Adv_2$) models.

The three-component model $S - V_f Praed - Obj$ is formed by the possessive predicates and their phase modification – predicates of getting and losing. The model is represented by the following sentences: $N_1 - V_f - N_4$, $N_1 - V_f - N_2$, $N_1 - V_f - N_5$, $N_1 - V_f - praepN_2$, $N_2 - V_{f imp} - praepN_2$, $N_1 - V_f - N_3$, $N_1 - V_f - N_4$, $N_1 - V_f - N_2$. The morphological and syntactic variants of the four-component model with the predicates of possessive presence / absence $S - V_f Praed - Obj_1 - Obj_2$ are: $N_1 - V_f - N_4 - N_3$, $N_1 - V_f - N_2 - N_3$, $N_1 - V_f - N_4 - praepN_2$, $N_1 - V_f - N_2 - praepN_2$, $N_1 - V_f - N_2 - N_5$.

The three-component model $S - V_f Praed - Adv$ organized by the predicates of locative presence / absence means the static localization and is represented by the sentences: $N_1 - V_f - Adv^1$; $N_1 - V_f - N_5$; $N_1 - V_f - praepN_2$; $N_1 - V_f - praepN_4$; $N_1 - V_f - praepN_5$; $N_1 - V_f - praepN_6$. The four-component locative model $S - V_f Praed - Adv_1 - Adv_2$ has the meaning of dynamic localization and is realized in morphological and syntactic variants: $N_1 - V_f - praepN_2 - praepN_2$, $N_1 - V_f - praepN_2 - praepN_4$, $N_1 - V_f - praepN_2 - Adv^1$.

***Key words:** predicate of presence / absence, sentence model (scheme), semantic and syntactic structure of a sentence, morphological and syntactic realization, valency.*

Отримано: 7.02.2015 р.